

Filmoteka Szkolna

Konformizm po polsku

dr hab. prof. UŁ Piotr Sitarski

Organizatorzy:

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Konformizm, konformista

Podporządkowanie się wartościom, poglądom, zasadom i normom postępowania obowiązującym w danej grupie społecznej

Wikipedia.pl

Człowiek, który bezkrytycznie podporządkowuje się normom, wartościom i poglądom uznanym za obowiązujące w danej grupie

Słownik języka polskiego PWN

Konformizm jako proces

Procesy konformistyczne jako mechanizmy fabularne (rozwój postaci)

Do czego służy sztuka?

Dwójmyślenie i wewnętrzna twierdza
(św. Teresa z Avila)

Szkoła podstawowa, 1971

Reżyseria: Tomasz Zygałło

Zdjęcia: Piotr Kwiatkowski (Jaxa)

Trzeba zabić tę miłość, 1972

Reżyseria: Janusz Morgenstern

Scenariusz: Janusz Głowacki

Zdjęcia: Zygmunt Samosiuk

Jadwiga Jankowska-Cieślak (Magda), Andrzej Malec (Andrzej, głos Piotra Fronczewskiego), Władysław Kowalski, Jan Himilsbach

Żółw, 1973 (1974)

Reżyseria: Andrzej Kotkowski

Scenariusz: Andrzej Kotkowski, na podstawie opowiadania Marka Nowakowskiego

Zdjęcia: Edward Kłosiński

Władysław Kowalski (Henryk), Anna Seniuk, Piotr Kąkolewski

Epoka Gierkowska

Edward Gierek (1913-2001), I sekretarz PZPR w latach 1970-1980, usunięty z partii w roku 1981

Modernizacja i rozwój po okresie gomułkowskim

Sockonsumpcjonizm, technokratyzm i teoria konwergencji systemów

Kryzys gospodarczy w drugiej połowie lat 70., który doprowadził do eksplozji niezadowolenia w roku 1980

Historia polskiego dokumentu

Socrealizm – tryb objaśniający (perswazja)

Kazimierz Karabasz (*Muzykanci, 1960*) – tryb obserwacji

Grupa krakowska: Tomasz Zygadło, Krzysztof Kieślowski,
Grzegorz Królikiewicz

grupa krakowska

Film dokumentalny pomiędzy eksploracją i perswazją

Indywidualna wypowiedź autorska

Styl dokumentalny

- Taśma czarno-biała
- Naturalne oświetlenie
- Chaotyczna kompozycja kadru
- Mała głębia ostrości

Szkoła podstawowa, T. Zygadło

Elementy dyskursu autorskiego

Szkoła podstawowa, T. Zygadło

Symbolizm

„Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie”

Szkoła jako społeczeństwo w miniaturze: *Szyfowe prace*, *Ferdydurke*, cykl powieści o Harrym Potterze, *If* (Lindsay Anderson, 1968), *Stowarzyszenie umarłych poetów* (Peter Weir, 1989)

Dzieciństwo / młodość jako stan kulturowy

Film jako rejestracja materialnej rzeczywistości

Żółw, A. Kotkowski

Żółw jako powiastka filozoficzna

Powiastka filozoficzna: utwór z pogranicza prozy fabularnej i eseju filozoficznego, ilustrujący jakąś tezę filozoficzną lub moralistyczną

Powiastrka filozoficzna

Żółw, A. Kotkowski

Emocje w filmie

Żółw, A. Kotkowski

Symbolika filmowa

Trzeba zabić tę miłość,
J. Morgenstern

Film jako rejestracja materialnej rzeczywistości

Trzeba zabić tę miłość,
J. Morgenstern

Film jako rejestracja materialnej rzeczywistości

Trzeba zabić tę miłość,
J. Morgenstern

Symbolika filmowa

Trzeba zabić tę miłość,
J. Morgenstern

W prezentacji na prawach cytatu wykorzystano kadry z filmów:

„Szkoła podstawowa”

reżyseria: Tomasz Zygałło

zdjęcia: Piotr Kwiatkowski

rok produkcji: 1971

źródło: <https://35mm.online/>

„Żółw”

scenariusz i reżyseria: Andrzej Kotkowski

zdjęcia: Edward Kłosiński

rok produkcji: 1973

źródło: <https://ninateka.pl/>

„Trzeba zabić tę miłość”
reżyseria: Janusz Morgenstern
scenariusz: Janusz Głowacki
zdjęcia: Piotr Kwiatkowski

rok produkcji: 1972

źródło: <https://35mm.online/>

Dziękuję za uwagę
